

De kleine EHBO voor katten voor dummies[®]

SPIEBRIEF

Normaalwaarden kat:

- » ademhalingsfrequentie: 15-40 keer per minuut
- » hartslag: 120-180 keer per minuut
- » lichaamstemperatuur: 38-39,5 graden

Ga meteen naar de dierenarts (wel even van tevoren bellen):

- » als je kat niet ademt
- » als je geen hartslag voelt
- » als je kat buiten bewustzijn is of niet of nauwelijks reageert
- » als je kat een ernstige bloeding heeft waarbij bloed uit de wond blijft stromen of uit een slagader spuit
- » als je kat tekenen van shock vertoont
- » als je kat erg benauwd is
- » als je vermoedt dat je kat vergiftigd is
- » Let op: er zijn meer levensbedreigende aandoeningen dan de hierboven genoemde. Als je je ernstig zorgen maakt over de gezondheid van je kat is het advies: altijd de dierenarts bellen (eventueel de spoeddienst of de noodlijn) en je gereed maken voor een snelle rit naar de kliniek.

De kleine EHBO voor katten ^{voor} dummies[®]

SPIEBRIEF

Raadpleeg de dierenarts:

- » als je kat het bewustzijn is verloren, is flauwgevallen
- » bij een toeval of stuip (ongecontroleerde spierbewegingen, al dan niet in combinatie met een flauwte)
- » als je kat zonder aanwijsbare oorzaak opeens agressief wordt en zeker als de agressie zich tegen jou richt
- » bij verlies van eetlust
- » als je kat lusteloos is
- » als je kat gromt, blaast, sist of spuugt als je hem benadert
- » bij boos of klaaglijk miauwen
- » bij een ineengedoken lichaamshouding zonder aanwijsbare oorzaak
- » als je kat hijgt zonder aanwijsbare oorzaak
- » bij langdurig rillen, ook als het niet koud is
- » als je kat langdurig likt of bijt aan een plek op zijn lichaam
- » bij heftig kwijlen zonder aanwijsbare oorzaak
- » als je kat een verhoogde hartslag heeft zonder inspanning
- » bij een snelle of onregelmatige ademhaling zonder dat de kat zich inspannen heeft
- » als de kat pijn lijkt te hebben bij het ademen
- » bij stijf of houterig bewegen, kreupelheid
- » als je kat opeens stinkt, dit kan duiden op een ontsteking
- » als je kat een wond heeft die wellicht gehecht moet worden
- » bij vachtproblemen, kale plekken, ernstige jeuk
- » als je kat een wond of ontsteking aan zijn oog heeft

Inleiding

Jij hebt een kat of je bent van plan om er een aan te schaffen. Gefeliciteerd: dit maakt je – in mijn ogen – een verstandig mens. Een kat kan een verrijking vormen van jouw leven en dat van je gezin. Met een kat haal je een persoonlijkheid in huis, een mysterieus wezen dat jou in zijn leven duldt, zelfstandig en eigenwijs. Een kat kan een echt vriendje zijn voor jou en je kinderen, een luisterend oor waar je al je problemen aan kwijt kunt, iemand die van je houdt ongeacht hoe je eruitziet, wat je mankeert of wat je maandsalaris is. Kortom; een vriend voor het leven.

Hoe langer dat leven mag duren, hoe liever natuurlijk. In het geval van de kat moet je er rekening mee houden dat jouw maatje gemiddeld zo'n vijftien jaar oud wordt. Dit wil zeggen dat het leven van jouw kat, naar alle waarschijnlijkheid, een stuk korter duurt dan dat van jou.

Over dit boek

Natuurlijk heeft het helemaal geen zin om elke dag stil te staan bij alle gevaren die de gezondheid van jouw kat bedreigen. Je elke dag zorgen maken over het feit dat je kat ziek zou kunnen worden of gewond kan raken, verpest het plezier dat jullie samen kunnen hebben. Maar soms toch even stilstaan bij de risico's die een kat nu eenmaal loopt, en weten hoe je moet handelen als jouw kat iets overkomt ... dat is geen overbodige luxe. Daarom sta je nu met dit boekje in je handen. Daarmee ga ik je voor de tweede keer feliciteren. Want met de aankoop van dit boekje heb jij een middel in

handen waarmee je in elk geval een serieuze poging kunt doen om het leven van jouw kat zo gezond en gelukkig mogelijk te maken. Als je weet wat de risico's zijn, welke factoren de gezondheid van jouw kat kunnen bedreigen, kun je een boel narigheid voorkomen. Bovendien leert dit boek je – mocht je kat toch ziek worden, een ongeluk(je) krijgen of gewoon last krijgen van een blessure – hoe je kunt handelen. Zo heb je in elk geval een stuk meer kans op dat lange en gelukkige leven dat je jouw kat zo toewenst.

Voor wie is dit boekje bedoeld?

Voor die honderdduizenden katteneigenaren die zich soms zorgen maken over de gezondheid van hun kat, en die graag willen weten wat ze zelf kunnen doen als hun kat iets overkomt. Voor mensen die zelf Eerste Hulp Bij Ongelukken willen bieden als hun kat geblesseerd raakt, of die willen leren hoe je ongelukken kunt voorkomen.

Dierenarts

Natuurlijk is de eerste gedachte die bij je opkomt bij het horen van de woorden 'kat' en 'ongeluk': de dierenarts. Dat is een uiterst verstandige gedachte. Maar in veel gevallen kun je zelf de situatie (leren) beoordelen en inschatten hoe ernstig deze is. Vervolgens kun je op basis daarvan beslissen of jij je kat kunt helpen of dat het inderdaad verstandiger is de dierenarts in te schakelen. *De kleine EHBO voor katten voor Dummies* leert je of en hoe je zelf eerste hulp kunt bieden als je kat een ongeluk krijgt of last heeft van eenvoudig letsel. Maar het allerbelangrijkste advies dat we je kunnen geven, de gouden regel, rode draad, sleutel tot succes voor dat lange en gelukkige kattenleven is: bel bij twijfel altijd de dierenarts. Beter tien keer te vaak gebeld, dan één keer te weinig.

Pictogrammen

In dit boek kom je de volgende pictogrammen tegen:

TIP

Volg deze tips om het leven voor jou en je kat gemakkelijker te maken of om geld te besparen.

BELANGRIJK

Dit pictogram wijst op informatie die je zeker niet mag overslaan.

TECHNISCHE
INFO

Dit pictogram wijst op informatie die interessant is, maar niet wezenlijk voor jouw begrip van de hoofdtekst.

PAS OP

Aan dit pictogram herken je informatie over wat je nooit of juist absoluut wel moet doen, welke situatie gevaar oplevert voor je kat en hoe je eventuele symptomen van levensgevaarlijke aandoeningen kunt herkennen.

Hoe nu verder?

Meestal begin je aan een boek in hoofdstuk 1 en natuurlijk is dat ook bij *De kleine EHBO voor katten voor Dummies* een prima optie. We beginnen met twee hoofdstukken die je bij de hand wilt hebben voor het geval je snel moet handelen. Hoofdstuk 1 gaat over noodgevallen en leert je wanneer je direct naar de dierenarts moet, of wanneer je kunt volstaan met eerst (telefonisch) overleg. In hoofdstuk 2 lees je wat je moet doen (en wat niet) als je kat bloedt. Je kunt ook verder bladeren naar een hoofdstuk dat jouw specifieke interesse heeft, of naar een onderwerp waar je op dit moment vragen over hebt. Het zou zomaar kunnen dat jouw kat, op het moment dat jij dit boekje in handen hebt, een wondje heeft waar je je zorgen over maakt, zich anders gedraagt dan jij van hem of haar gewend bent of gestoken is door een insect. Als je

dringende behoefte hebt aan informatie of een antwoord zoekt op een specifieke vraag, gebruik dan de inhoudsopgave of de index (achter in het boek) om snel naar de informatie te bladeren die jij (of beter gezegd: jouw kat) nodig hebt.

Natuurlijk kun je ook gewoon het hele boek van kaft tot kaft lezen, dat is waarschijnlijk de beste optie en ik zal je niet tegenhouden. Als je het leuk vindt om ook wat achtergrondinformatie tot je te nemen, lees dan zeker ook de kaderteksten.

Belangrijk

Dit boekje is bedoeld als hulpmiddel, als naslagwerk en om je te laten kennismaken met Eerste Hulp Bij Ongelukken bij katten. Het is echter GEEN officiële EHBO-cursus en pretendeert ook niet om die te kunnen vervangen. In dit boekje vind je geen praktijkoefeningen, geen docent die je corrigeert en waar je vragen aan kunt stellen. Hoewel we de informatie met de grootste zorg hebben verzameld en opgeschreven, kunnen noch de auteur noch de uitgever verantwoordelijk gehouden worden voor de gevolgen van een incorrecte uitvoering van de aanwijzingen in dit boek. Ook kunnen wij niet aansprakelijk gesteld worden voor de (gevolgen van) eventuele fouten of onvolledigheden in dit boek. Zoals we eerder in deze inleiding al vertelden: bij de lichtste vorm van twijfel bel je eerst de dierenarts. Dit boek mag nooit een vervanging zijn van de inzet van een veterinaire.

Hij of zij?

Er zijn mannelijke en vrouwelijke katten, dat spreekt voor zich. Het getuigt van respect om naar een poes te verwijzen als 'zij' en

een kater ‘hij’ te noemen. ‘Mijn kat Lady is een schat, ik hoop dat hij nooit ziek wordt’, dat klinkt inderdaad een beetje onzinnig. Maar om het makkelijker te maken voor mij als auteur en duidelijker voor de lezer, zeggen we in dit boek ‘hij’ als we het over een kat hebben. Als we het echter duidelijk over een poes hebben, of over ‘vrouwenproblemen’, verwijzen we naar de kat als ‘zij’.

Wie denk jij eigenlijk dat je bent?

Ik vind het woord ‘katteneigenaar’ een beetje onsympathiek klinken. Natuurlijk weet ik ook wel dat jij (waarschijnlijk) de rechtmatige eigenaar bent van de kat of de katten die jouw huis bevolken, maar ik denk eigenlijk dat je nooit echt helemaal ‘eigenaar’ kunt zijn van een kat. En zeg eens eerlijk? Denk jij dat er ‘kattenbazen’ bestaan? Als dat zo is, dan zal het woord ‘kattenbaas’ eerder duiden op een kat die de baas is, dan op een mens die de baas is over een kat. Een deel van jouw kat zal altijd in mysteriën gehuld blijven, en dat is misschien juist wel wat onze katten zo bijzonder maakt. De kat is van zichzelf, jij mag voor hem zorgen. Daarom noemen we in dit boek mensen die voor een kat zorgen – dus ook jou als lezer – kattenpersoneel.

De dierenarts erbij halen**Herkennen dat het mis is****Reanimeren****Checklist: wanneer bel ik direct de dierenarts?**

Hoofdstuk 1

Als de nood aan de kat is

Het overkomt elke kattenbezitter waarschijnlijk meerdere keren tijdens het leven van zijn kat ... de twijfel: moet ik naar de dierenarts of niet? Het is ondoenlijk om hier op papier een waterdicht advies te geven, maar wat we wel kunnen benadrukken is: beter tien keer te vaak de dierenarts gebeld of naar de praktijk gereden, dan één keer te laat!

Wanneer roep je de hulp van een dierenarts in?

Als je kat hevig bloedt, als hij slap en lusteloos is, niet opstaat, verdwaasd is, niet reageert – of eigenlijk: **ALS JIJ JE SERIEUS ZORGEN MAAKT** – is het absoluut belangrijk om direct de die-

renkliniek te bellen. Leg uit wat er aan de hand is en luister naar het advies van degene die jou te woord staat. In veel gevallen zal dat luiden dat je zo snel mogelijk met je kat in de auto moet springen en hun kant op moet rijden, maar er zijn ook gevallen te bedenken waarin het verstandiger is dat de dierenarts juist jouw kant op komt. Bijvoorbeeld omdat het beter is om de kat niet te vervoeren of omdat de dierenarts op dat moment toevallig bij jou in de buurt is. Ook kan het zo zijn dat je, op aanwijzing van een assistente of de dierenarts, alvast wat handelingen uitvoert bij je kat, bijvoorbeeld een verband aanleggen, controleren of hij ademt of hem in een bepaalde houding leggen.

BELANGRIJK

VERTROUW OP JE EIGEN OORDEEL

Jij bent degene die jouw kat het best kent, jij weet hoe hij reageert als hij zich goed voelt. Daarom ben jij de aangevoelde persoon om te beslissen of het verstandig is om een dierenarts te bellen. Als het goed is, heeft jouw dierenarts ook een noodnummer waarop je hem altijd kunt bereiken en vindt hij dat geen enkel probleem, ook al bel je hem midden in de nacht. Ons advies: bij twijfel altijd de dierenarts bellen.

TIP

Zet het telefoonnummer van je dierenarts in je mobiele telefoon, als het even kan in het mapje 'belangrijke nummers' of bij je favorieten. Dan weet je zeker dat je niet hoeft te zoeken of te scrollen als de nood aan de kat is.

BELANGRIJK

144 RED EEN DIER

In Nederland hebben we een meldpunt dat je kunt bellen als je een dier in acute nood of een gewond dier ziet: 144 (dag en nacht bereikbaar).

Stoerdoenerij

Zelfs als ze pijn hebben, blijven katten die sterke, onafhankelijke, mysterieuze wezens die ze eigenlijk altijd zijn. Of in elk geval, ze doen alsof. Instinctief probeert een kat zijn pijn te verbergen. Wanneer je zwak bent, zul je in de natuur eerder het onderspit delven dan wanneer je niks mankeert, daarom doen katten stoer. Waar een hond zich nog weleens aan wil stellen, bijvoorbeeld omdat hij weet dat hij extra aandacht krijgt als jij hem een beetje zielig vindt, zal een kat doen alsof er niets aan de hand is. Een kat verlaagt zich niet tot aanstellerij: hij lijdt in stilte en verbergt zijn pijn en zwakheid voor de buitenwereld. Heel vaak ziet kattenpersoneel het daarom over het hoofd als de kat iets mankeert, simpelweg omdat de kat een meester is in het maskeren van chronische pijn of plotseling opkomend ongemak. Deze stoerdoenerij leidt er helaas toe dat er nogal wat katten onnodig pijn lijden, dat ze te laat hulp krijgen of bij de dierenarts gebracht worden. Bedenk dat je bij een kat, meer nog dan bij een hond, alert moet zijn op zijn gedrag, uiterlijk en lichaamshouding.

Gedrag begrijpen

Een gezonde kat herken je aan zijn blik. Een heldere, oplettende blik spreekt boekdelen. Als een kat pijn heeft, kun je dat soms – ook al probeert hij zijn pijn te verbergen – zien aan zijn gezichts-

uitdrukking. Met zijn gezicht kan een kat uitdrukking geven aan hoe hij zich voelt. Hij kan bijvoorbeeld zijn wenkbrauwen fronsen en daardoor echt een boos gezichtje krijgen. Ook met zijn lichaam kan je kat een heel verhaal vertellen. Een kat die ineenduikt, zich klein maakt, die zijn staart laag en zijn oortjes plat houdt, voelt zich niet prettig. Een zwiepende staart duidt op boosheid of ongemak. Een kat die zich niet goed voelt is lusteloos, heeft bijvoorbeeld geen eetlust, verstoep zich en kan zelfs ronduit chagrijnig worden. Als jouw kat normaliter aanhankelijk is en zich plotseling terugtrekt als je hem wilt aanraken, of blaast en gromt, kun je ervan uitgaan dat hij ergens last van heeft.

Als een kat de volgende gedragingen laat zien, voelt hij zich minder goed dan voorheen:

- » stijf bewegen of kreupel lopen
- » moeite hebben met opstaan
- » plotseling minder speels worden
- » je niet langer vrolijk begroeten
- » niet meer op de kattenbak willen of juist heel lang blijven zitten
- » op vreemde plaatsen gaan liggen slapen
- » zich langdurig likken op een bepaalde plek

Acute en chronische pijn

Er zijn twee soorten pijn: acute en chronische. Acute pijn treedt plotseling op en heeft vaak een aanwijsbare oorzaak: er is iets beschadigd en daar heeft je kat last van. Acute pijn heeft een waarschuwingfunctie en zorgt ervoor dat een dier stopt met waar hij mee bezig was. De pijn geeft een teken aan het brein van

je kat dat er gevaar dreigt, dat hij rustig aan moet doen of dat hij actie moet ondernemen om de pijn te verminderen. Denk bijvoorbeeld aan een kat die een brandwond oploopt, een gebroken pootje heeft of pijn heeft na een operatie. Acute pijn is zeker heel vervelend maar gaat in de regel relatief snel weer over.

Chronische pijn houdt langer aan en is vaak minder hevig dan acute pijn. Bij chronische pijn hoeft er geen schade (meer) aan het lichaam te zijn, vaak is er geen duidelijke oorzaak van de pijn. In het geval van chronische pijn heeft de pijn dus geen signaalfunctie meer. Chronische pijn kan ingrijpende gevolgen hebben voor het welzijn van je kat. Voor dit boek is echter vooral acute pijn van belang; als je het hebt over Eerste Hulp Bij Ongelukken is er praktisch altijd sprake van plotseling optredende pijn.

HOE KUN JE ZIEN DAT EEN KAT PIJN HEEFT?

BELANGRIJK

- In elkaar duiken, blazen of grommen als je hem benadert.
- Zich niet meer willen laten aaien.
- Zich terugtrekken of boos worden als je bepaalde lichaamsdelen aanraakt.
- Klaaglijk miauwen, grommen of blazen.
- Zwiepende staart.
- Een boze blik en gezichtsuitdrukking.
- Als hij veel ligt met half dichtgeknepen ogen.
- Grote pupillen.

- Lichaamshouding (ineengedoken, platte oren, lage staart).
- Als hij voorovergebogen gaat zitten met een opgetrokken rug.
- Hijgen, rillen.
- Langdurig likken of bijten aan een plek op zijn lichaam.
- Geen eetlust.
- Verhoogde hartslag.
- Snelle of onregelmatige ademhaling.
- Stijf of houterig bewegen, niet meer kunnen springen, kreupelheid.
- Agressie, angst, onzekerheid.
- Als je ziet dat je kat zijn vacht niet meer verzorgt.
- Een slechte, plukkerige vacht die bijvoorbeeld niet glanst.
- Een harde, gespannen of zelfs opbollende buik.
- Geur: als je kat opeens stinkt, kan dat duiden op een ontsteking.
- Als hij onzindelijk wordt.
- Lang op de kattenbak zitten, rondscharrelen en graven zonder dat hij plast of poept.
- Abnormale urine (heel weinig of juist heel veel, of met bloed).
- Abnormale ontlasting (te hard of te zacht, diarree, bloed bij de poep).